

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Marnix Academie
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 85002
3508 AA UTRECHT

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 8 april 2021
Betreft Besluit macrodoelmatigheid Vitaliteit & Professionaliteit

Uw brief van

8 februari 2021

Onze referentie

27563360

Bijlagen

1

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Geacht college,

Met de brief van 8 februari 2021, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 8 februari 2021, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Vitaliteit en Professionaliteit als bekostigde opleiding te verzorgen in Utrecht.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 8 maart 2021, kenmerk 2021/011, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo-masteropleiding Vitaliteit en Professionaliteit als bekostigde opleiding te verzorgen in Utrecht.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

27563360

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Marnix Academie deeltijd hbo master Vitaliteit en Professionaliteit Utrecht	2021/011	08/03/2021

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 08/02/2021 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Marnix Academie om de hbo master Vitaliteit en Professionaliteit als bekostigde opleiding te verzorgen te Utrecht (brief van 08/02/2021). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Marnix Academie om de hbo master Vitaliteit en Professionaliteit als bekostigde opleiding te Utrecht te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo master Vitaliteit en Professionaliteit in Utrecht aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo master in het Croho onderdeel Onderwijs. De opleiding omvat 60 EC en wordt in deeltijdvorm aangeboden.

De opleiding leidt studenten op om de vitaliteit en professionaliteit van onderwijsprofessionals en een schoolorganisatie te bevorderen. De opleiding definieert vitaliteit als het zich geestelijk en lichamelijk sterk en energiek voelen van de onderwijsprofessional. Om dit mogelijk te maken is het programma van de opleiding opgebouwd uit drie samenhangende lijnen: Vitaliteit en

Professionaliteit, Onderzoek en Innovatie en Professionele Ontwikkeling en Leiderschap.

De opleiding is toegankelijk voor onderwijsprofessionals in het basisonderwijs. Studenten moeten een bachelor of master in het onderwijs hebben afgerond, minstens twee jaar werkervaring in het primair onderwijs hebben en een werkplek hebben die de student de mogelijkheid biedt om opdrachten uit te voeren. De commissie stelt vast dat het blijkens artikel 7.27 van de WHW het instellingsbestuur eisen kan stellen omtrent het verrichten van werkzaamheden tijdens het volgen van een opleiding indien deze als onderwijseenheden zijn aangemerkt. De werkervaringseis als zodanig mag niet als toetredingseis worden gesteld.

Afgestudeerden van de opleiding hebben het profiel van een vitaliteit- en professionaliteitsdeskundige die vraagstukken op deze gebieden in een schoolorganisatie kan signaleren. De vitaliteit- en professionaliteitsdeskundige kan de schoolleiding adviseren over aanpakken die moeten leiden tot meer vitaliteit onder collega's.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte waaronder ook begrepen een opscholingsbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo master Vitaliteit en Professionaliteit aansluit op een arbeidsmarktbehoefte die bestaat uit een opscholingsbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Ter onderbouwing van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte beroept de aanvrager zich op de prognoses voor opleidingstypen zoals deze zijn opgenomen in het AIS van het ROA, het arbeidsmarktonderzoek 'Macrodoelmatigheidsonderzoek Master Vitaliteit & Professionaliteit: Behoeftesonderzoek onder potentiële studiekeziers en werkgevers aan een nieuwe hbo-masteropleiding gericht op vitaliteit en professionaliteit in het onderwijs' dat is uitgevoerd door Odion Onderzoek & Accreditatie in opdracht van de aanvrager, een vacaturepeiling die is uitgevoerd door de aanvrager en drie adhesiebetuigingen van koepelorganisaties in de regio. De opscholingsbehoefte wordt door de aanvrager onderbouwd op basis van het rapport 'Effecten van een masteropleiding op leraren en hun omgeving' (2017) van SEO Economisch Onderzoek in samenwerking met het Kohnstamm Instituut en de Hogeschool van Amsterdam, de gegevens over de Lerarenagenda 2013-2020 zoals deze te vinden zijn op de website 'www.ocwincijfers.nl' (www.ocwincijfers.nl/verantwoord-begroten/dashboard-lerarenagenda-oud/lijn-6-alle-leraren-bekwaam-en-bevoegd/master-academici), het Nationaal Onderwijsakkoord 'De route naar geweldig onderwijs' (2013), het 'Bestuursakkoord voor de sector primair onderwijs' (2014) tussen het ministerie van OCW en de PO-Raad, de gegevens over de lerarenbeurs zoals deze beschikbaar zijn op de website van DUO (duo.nl/particulier/lerarenbeurs/index.jsp), het onderzoek 'Vraag en aanbod nascholing voor leerkrachten in het primair onderwijs' (2015) van ResearchNed in opdracht van de PO-Raad, het rapport 'Professionele Masters: van toegevoegde waarde' (2016) van de Vereniging Hogescholen, de website over het VSNU-ICL Actieplan en Academische Leraren (www.vsnu.nl/nl_NL/actieplan-2018-2022.html) en het rapport 'Lerarenagenda 2013-2020: de leraar maakt het verschil' (2013) van het ministerie van OCW.

De commissie laat de volgende bronnen buiten beschouwing omdat deze achterhaald zijn: de gegevens over de Lerarenagenda 2013-2020 zoals deze te vinden zijn op de website 'www.ocwincijfers.nl' (www.ocwincijfers.nl), het Nationaal Onderwijsakkoord 'De route naar geweldig onderwijs' (2013), het 'Bestuursakkoord voor de sector primair onderwijs' (2014) tussen het ministerie van OCW en de PO-Raad, het onderzoek 'Vraag en aanbod nascholing voor leerkrachten in het primair onderwijs' (2015) van ResearchNed in opdracht van de PO-Raad, en het rapport 'Lerarenagenda 2013-2020: de leraar maakt het verschil' (2013) van het ministerie van OCW. Verder laat de commissie het rapport 'Professionele Masters: van toegevoegde waarde' (2016) van de Vereniging Hogescholen buiten beschouwing omdat dit blijkt geeft van een

maatschappelijke behoefte. Ten slotte laat de commissie de website over het VSNU-ICL Actieplan en Academische Leraren (www.vsnu.nl/nl_NL/actieplan-2018-2022.html) buiten beschouwing omdat die onvoldoende betrekking heeft op de voorgenomen opleiding.

De aanvrager beschouwt twee opleidingstypen die zijn opgenomen in het AIS van het ROA als verwant aan de voorgenomen opleiding Master Vitaliteit en Professionaliteit, zijnde het cluster master onderwijs en het cluster bachelor lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie. De commissie neemt het cluster bachelor lerarenopleiding basisonderwijs, speciaal onderwijs en basiseducatie niet mee in de onderstaande overweging omdat de studenten voor de voorgenomen opleiding al werkzaam zijn als docent in het basisonderwijs. Verder neemt de commissie het cluster master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen mee in de onderstaande overweging omdat er verwante opleidingen in dit cluster zijn opgenomen.

De commissie acht het opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen het meest relevant omdat hierin de verwante hbo masteropleidingen Leren en Innoveren, Learning & Innovation en Master Educational Leadership zijn opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2024 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als redelijk en verwacht enige knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024	8800	4	0.7	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2024	23600	11	1.8	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2024	32400	16	2.4	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024	42700	21	3.2	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	1.05			enige
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	1.05			redelijk

Bron: ROA AIS

Daarnaast acht de commissie het opleidingstype master onderwijskunde en pedagogische wetenschappen enigszins relevant. De commissie merkt op dat er in dit cluster enkele masters zijn opgenomen die bedoeld zijn voor docenten in het primair onderwijs. De commissie acht om deze reden de prognose van het ROA voor dit opleidingstype in enige mate representatief. ROA typeert de vooruitzichten in 2024 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master onderwijskunde en pedagogische wetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - onderwijskunde en pedagogische wetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		2300	4	0.7	laag
> > Master - onderwijskunde en pedagogische wetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2024		11000	19		3 gemiddeld
> > Master - onderwijskunde en pedagogische wetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2024		13400	24	3.6	gemiddeld
> > Master - onderwijskunde en pedagogische wetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		9500	17	2.6	gemiddeld
> > Master - onderwijskunde en pedagogische wetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	0.94				groot
> > Master - onderwijskunde en pedagogische wetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	0.94				goed

Bron: ROA AIS

De commissie constateert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA voor de opleidingstypen die (enigszins) relevant zijn voor de voorgenomen opleiding geen beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Vitaliteit en Professionaliteit omdat de voorgenomen opleiding een zeer specifieke opscholingsbehoefte beoogt te bedienen. De commissie concludeert wel dat de prognoses blijf geven van een grote arbeidsmarktbehoefte aan medewerkers in de sector primair onderwijs.

De aanvrager beroept zich vervolgens op het arbeidsmarktonderzoek 'Macrodoelmatigheidsonderzoek Master Vitaliteit & Professionaliteit: Behoeftedonderzoek onder potentiële studiekeizers en werkgevers aan een nieuwe hbo-masteropleiding gericht op vitaliteit en professionaliteit in het onderwijs' dat is uitgevoerd door Odion Onderzoek & Accreditatie in opdracht van de aanvrager. Dit onderzoek is uitgevoerd tussen oktober en december 2020 door het telefonisch en online voorleggen van vragenlijsten onder potentiële werkgevers en studiekeizers van de voorgenomen opleiding. De vragenlijsten zijn bij het dossier bijgevoegd. Aan het onderzoek hebben 48 schoolleiders en 108 onderwijsprofessionals uit heel Nederland deelgenomen. Er zijn tevens vier interviews afgenomen met schoolleiders. Vrijwel alle deelnemers aan het onderzoek werken in het (speciaal) basisonderwijs. Van de schoolleiders is 15% van mening dat de voorgenomen opleiding grotendeels aansluit op een behoefte binnen hun school. 33% is van mening dat de voorgenomen opleiding enigszins aansluit op een behoefte. 59% van de schoolleiders is het (zeer) eens met de stellingen dat de master een goede aanvulling is op het professionaliseringsaanbod en dat een afgestudeerde van de voorgenomen opleiding op hun school zou kunnen helpen met het beantwoorden van bepaalde vraagstukken. 46% van de schoolleiders denkt dat de voorgenomen opleiding op enige manier aansluit op een behoefte van de leraren werkzaam bij de respondenten. 60% van de onderwijsprofessionals is het (zeer) eens met de stelling dat de master een goede aanvulling is op het professionaliseringsaanbod en 59% is van mening dat een afgestudeerde van de voorgenomen opleiding op hun school zou kunnen helpen met het beantwoorden van bepaalde vraagstukken.

De commissie merkt op dat het onderzoek niet aangeeft of respondenten voor dezelfde organisaties werkzaam zijn. Het is daarom niet mogelijk om te beoordelen hoe sterk de behoefte die in het onderzoek wordt besproken overlapt. De commissie merkt tevens op dat de interviews in het onderzoek enkel in de vorm van citaten worden besproken. Het is niet duidelijk voor welke organisaties binnen het primair en speciaal basisonderwijs de respondenten werkzaam zijn. Ten slotte is de commissie van mening dat de respondenten niet eenduidig positief zijn over de

voorgenomen opleiding, hoewel de commissie ook opmerkt dat er positieve reacties zijn. Dit inachtnemend constateert de commissie dat het arbeidsmarktonderzoek een positieve indicatie geeft van een geringe arbeidsmarktbehoefte die bestaat uit een opscholingsbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager beroept zich tevens op een vacaturepeiling die door haar is uitgevoerd. De aanvrager heeft hierbij op drie tijdvakken vacatures verzameld, zijnde juni, augustus en december 2020. In totaal heeft de vacaturepeiling slechts vijf relevante vacatures opgeleverd. Deze vacatures zijn bij het dossier bijgevoegd. De commissie constateert dat de hoeveelheid vacatures die in deze peiling is opgenomen slechts als illustratief kan worden beschouwd voor het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte.

Daarnaast heeft de aanvrager drie adhesiebetuigingen van koepelbesturen in de regio aan het dossier toegevoegd. De ondertekenaars van de adhesiebetuigingen erkennen de meerwaarde die een vitaliteit- en professionaliteitsdeskundige in hun organisatie zou kunnen hebben. De werkgevers geven in de adhesiebetuigingen aan dat zij beogen jaarlijks 15 tot 19 docenten te laten opscholen middels de voorgenomen opleiding. De commissie concludeert dat de gepresenteerde schoolkoepels een grote hoeveelheid basisscholen in de regio Utrecht representeren en dat de adhesiebetuigingen aantonen dat er enige regionale opscholingsbehoefte bestaat waar de voorgenomen opleiding aan kan voldoen.

De aanvrager bespreekt de behoefte aan opscholing aan de hand van het rapport 'Effecten van een masteropleiding op leraren en hun omgeving' (2017, p. 15-30) van SEO Economisch Onderzoek in samenwerking met het Kohnstamm Instituut en de Hogeschool van Amsterdam. Hieruit blijkt dat opscholing van leraren via masteropleidingen invloed heeft op de kwaliteit van hun werk en de aantrekkelijkheid van hun beroep. Er wordt tevens gesteld dat hbo-masteropleidingen een positief effect hebben op de professionaliteit van de schoolorganisatie. Er wordt daarom in het onderzoek aangeraden het aantal masteropgeleide leraren te vergroten. De commissie is van mening dat de voorgenomen opleiding aansluit op dit advies, maar concludeert dat het onderzoek geen blijk geeft van een opscholingsbehoefte.

Vervolgens beroept de aanvrager zich op de gegevens over de lerarenbeurs zoals deze beschikbaar zijn op de website van DUO (duo.nl) om te argumenteren dat werkgevers vanuit de overheid subsidie kunnen krijgen om docenten studieverlof te geven om zich zo op te scholen. De commissie ziet dat dit een algemene arbeidsmarktbehoefte aan leraren onderschrijft en een opscholingsbehoefte in de sector bevestigt. De commissie concludeert echter dat de bron echter geen blijk geeft van een opscholingsbehoefte middels de voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte aan leerkrachten in het primair onderwijs heeft aangetoond. Deze aanvraag heeft echter betrekking op de professionalisering van leerkrachten die al werkzaam zijn in het primair onderwijs. De commissie acht het niet aangetoond dat de voorgenomen opleiding beantwoordt aan een opscholingsbehoefte. Het arbeidsmarktonderzoek is onvoldoende navolgbaar omdat de uitkomsten niet herleidbaar zijn en geeft bovendien geen onverdeeld positief beeld van een opscholingsbehoefte onder werkgevers middels deze opleiding. De adhesiebetuigingen geven slechts blijk van een geringe concrete regionale opscholingsbehoefte. Dit alles geeft onvoldoende bewijs om te concluderen dat de voorgenomen opleiding beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte waaronder mede begrepen een opscholingsbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

De aanvrager beargumenteert de maatschappelijke behoefte onder andere aan de hand van de volgende bronnen: de kamerbrieven 'Extra acties tegen het lerarentekort' (24 augustus 2018) en 'Intensivering aanpak tekorten in het onderwijs' (16 december 2019) van de Minister van OCW, het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2019-2029' (2019) van CentERdata, het rapport 'De staat van het onderwijs 2019' (2019) van de Inspectie van

het Onderwijs, de gegevens op de website www.onderwijsincijfers.nl (www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/po/personeel-po/uitval-startende-leraren-po) van het ministerie van OCW in samenwerking met DUO en het CBS, de 'Code Goed Bestuur in het primair onderwijs' (2020) van de PO-Raad, de 'Arbeidsmarktanalyse primair onderwijs 2020' (2020) van het Arbeidsmarktplatform PO, het rapport 'Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2019 Methodologie en globale resultaten' (2020) van TNO, het CBS en het ministerie van SZW, het nieuwsbericht 'Zij-instromen is niet voor watjes' (29 november 2019) van de AOb, de cijfers van www.cbs.nl (<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/werkenden/ziekteverzuim>), het rapport 'Oorzaken, gevolgen en risicogroepen van burn-out: tussenrapportage' (2019) van TNO, het advies 'Ruim baan voor leraren. Een nieuw perspectief op het leraarschap' (2018) van de Onderwijsraad, het rapport 'Loopbaanpaden in het primair onderwijs' (2018) van Berenschot, het 'Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen' gesloten tussen de Minister van OCW, VH en VSNU en 'De professionele masterstandaard' (2019) van de Vereniging Hogescholen.

De aanvrager begint met het argumenteren dat er een groot lerarentekort bestaat in Nederland. Dit blijkt onder meer uit de kamerbrief 'Intensivering aanpak tekorten in het onderwijs' (16 december 2019) van de Minister van OCW. Op grond van het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2019-2029' (2019, p. 2) van CentERdata stelt de aanvrager dat in 2024 bij ongewijzigde omstandigheden ten opzichte van 2018 een extra tekort van ruim 1900 fte aan leraren en directeuren primair onderwijs wordt verwacht. De aanvrager stelt dat de Inspectie van het Onderwijs in het rapport 'De staat van het onderwijs 2019' (2019, p. 31-2) stelt dat het lerarentekort een bedreiging vormt voor de kwaliteit van het onderwijs.

De aanvrager stelt dat er verschillende kwesties bijdragen aan het lerarentekort. Op basis van de gegevens van de website www.onderwijsincijfers.nl van het ministerie van OCW in samenwerking met DUO en het CBS blijkt dat de uitval van leerkrachten zeer hoog is. De 'Arbeidsmarktanalyse primair onderwijs 2020' (2020, p. 68 en 98) van het Arbeidsmarktplatform PO stelt dat 72% van de docenten aangeeft zeer veel werkdruk te ervaren. Dit wordt met name genoemd als motief om te zoeken naar een baan buiten het onderwijs. Volgens het rapport 'Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2019 Methodologie en globale resultaten' (2020, p. 67) van TNO, het CBS en het ministerie van SZW heeft 23,5% van de docenten last van burnoutklachten, aanzienlijk meer dan het landelijk gemiddelde van 17% van alle werkenden. De cijfers van www.cbs.nl laten zien dat het ziekteverzuim onder docenten in het eerste kwartaal van 2020 5,7% was, 0,5% hoger dan het landelijk gemiddelde.

De aanvrager stelt vervolgens op basis van de kamerbrief 'Extra acties tegen het lerarentekort' (24 augustus 2018) van de Minister van OCW dat een recente ontwikkeling om het lerarentekort tegen te gaan is dat deeltijdstudenten al tijdens hun opleiding betaald voor de klas kunnen gaan staan. In het nieuwsbericht 'Zij-instromen is niet voor watjes' (29 november 2019) van het AOb wordt wel opgemerkt dat ook in deze groep de uitstroom zeer hoog is: 8% van de zij-instromers in het primair onderwijs en 20% in het voortgezet onderwijs en mbo verlaten het onderwijs binnen een jaar. De aanvrager impliceert dat de voorgenomen opleiding kan helpen met het terugdringen van de uitval van leraren.

Volgens de aanvrager heeft de overheid in de voornoemde kamerbrief 'Extra acties tegen het lerarentekort' aan werkgevers in het onderwijs gevraagd om hun strategische personeelsbeleid te versterken om zo het werken in het onderwijs aantrekkelijker te maken. De Inspectie van het Onderwijs geeft in het voornoemde rapport 'De Staat van het Onderwijs 2019' (2019, p. 78) aan dat het noodzakelijk is om naar de randvoorwaarden van het werk in het onderwijs te kijken om het lerarentekort op te lossen. De commissie concludeert aan de hand van deze bronnen dat het lerarentekort een aangetoond maatschappelijk probleem is.

De aanvrager vervolgt de bespreking van de maatschappelijke behoefte door te kijken naar de oplossingen voor dit probleem. Hiervoor wijst de aanvrager allereerst naar de 'Code Goed Bestuur

in het primair onderwijs' (2020, p. 10-1) van de PO-raad, waarin is vastgesteld dat een schoolbestuur verantwoordelijk is voor het best mogelijk onderwijs. Daaronder valt tevens de ruimte voor medewerkers om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Uit de voornoemde 'Arbeidsmarktanalyse primair onderwijs 2020' (2020, p. 103) blijkt dat onderwijsgevend personeel echter nog steeds kritisch is over de mate waarin de leidinggevenden hen helpt in hun verdere ontwikkeling. Uit het rapport 'Oorzaken, gevolgen en risicogroepen van burn-out: tussenrapportage' (2019, p. 24-5) van TNO blijkt dat de geringe sociale steun van de leidinggevendenden ook een rol speelt bij burn-out klachten.

De aanvrager geeft aan dat in de aanloop naar de subsidieaanvraag Teammaster door hen en de Stichting PCOU Willibrord is gesproken over de behoefte aan een deskundige in school die als rechterhand van de schoolleider het potentieel van leraren helpt benutten. Er wordt gesteld dat de Onderwijsraad in het advies 'Ruim baan voor leraren. Een nieuw perspectief op het leraarschap' (2018, p. 37) een dergelijke behoefte ook onderschrijft. Het advies geeft tevens aan dat het van belang is dat, omdat zowel het onderwijs als de maatschappij constant aan verandering onderhevig zijn, het van leraren wordt verwacht dat zij zich blijven ontwikkelen om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Hiervoor zijn doorgroeimogelijkheden noodzakelijk. Het rapport 'Loopbaanpaden in het primair onderwijs' (2018) van Berenschot stelt dat het belangrijk is om meer ontwikkeling mogelijk te maken binnen kleine organisaties. De voornoemde kamerbrief 'Extra acties tegen het lerarentekort' geeft ook aan dat het carrièreperspectief van docenten verbeterd moet worden. Dit alles sluit aan op het 'Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen' (2020) van de Ministerie van OCW, de VSNU en de Vereniging Hogescholen, waarin is aangegeven dat er geïnvesteerd moet worden in de professionele ontwikkeling van docenten, waarbij onder meer wordt gewezen op de rol van vervolgoopleidingen. De commissie is van mening dat de voorgenomen opleiding een dergelijke flexibilisering mogelijk kan maken en dat de voorgenomen opleiding meer ruimte kan bieden in het carrièreperspectief van docenten.

De aanvrager stelt dat de voorgenomen opleiding is ontwikkeld om aan de hierboven beschreven behoefte aan vitaliteit en loopbaanontwikkeling binnen de onderwijssector te voldoen. Hierbij zijn de vier pijlers zoals die zijn vastgelegd in de 'Professionele masterstandaard' (2019) van de Vereniging Hogescholen gehanteerd.

De commissie concludeert reeds op grond van het bovenstaande dat de aanvrager het bestaan van een maatschappelijke behoefte aan meer leerkrachten in het primair onderwijs heeft aangetoond. Deze aanvraag heeft echter betrekking op de professionalisering van leerkrachten die al werkzaam zijn in het primair onderwijs. De door de aanvrager aangehaalde bronnen maken het enigszins aannemelijk dat de voorgenomen opleiding kan helpen bij het oplossen van dit probleem. De commissie concludeert daarom dat de aanvrager het aannemelijk heeft gemaakt dat de voorgenomen opleiding aan een maatschappelijke behoefte voldoet.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte, maar niet op een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet niet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 08/02/2021 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Marnix Academie om de hbo master Vitaliteit en Professionaliteit in Utrecht aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De aanvrager acht geen opleidingen sterk verwant aan de voorgenomen opleiding, maar acht de volgende opleidingen wel aanverwant aan de voorgenomen opleiding: de hbo masters Leren en Innoveren (aangeboden door 7 instellingen), Learning and Innovation (Christelijke Hogeschool Windesheim en NHL Stenden Hogeschool) en Special Educational Needs: Leraar Speciaal Onderwijs (Christelijke Hogeschool Windesheim, Fontys Hogescholen en Hogeschool Utrecht).

De commissie is van mening dat van de voornoemde opleidingen de volgende sterk verwant zijn aan de voorgenoemde opleiding: de hbo masters Leren en Innoveren (aangeboden door 7 instellingen) en Learning and Innovation (Christelijke Hogeschool Windesheim en NHL Stenden Hogeschool). De commissie is verder van mening dat de hbo masteropleiding Master Educational Leadership (NHL Stenden Hogeschool) ook sterk verwant is aan de voorgenoemde opleiding. De commissie acht deze opleidingen sterk verwant omdat zij een soortgelijke instroomdoelgroep bedienen, omdat de programma's een substantiële overlap vertonen met het programma van de voorgenoemde opleiding en omdat zij hun studenten voor (min of meer) dezelfde beroepen opleiden. De instroom van de sterk verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar licht gedaald.

Daarnaast is de commissie van mening dat de voornoemde opleiding Special Educational Needs: Leraar Speciaal Onderwijs (Christelijke Hogeschool Windesheim, Fontys Hogescholen en Hogeschool Utrecht) aanverwant is aan de voorgenoemde opleiding. De commissie is verder van mening dat de hbo masteropleiding Passend Meesterschap (De Kempel en Marnix Academie) ook aanverwant is aan de voorgenoemde opleiding. De commissie acht deze opleidingen aanverwant omdat zij raakvlakken vertonen met de voorgenoemde opleiding, maar dat zij ofwel een andere instroomgroep bedienen, ofwel hun studenten voor andere beroepen opleiden, ofwel dat hun programma's niet substantieel overlappen met de voorgenoemde opleiding. De instroom van de aanverwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gedaald.

De instroom in het verwante onbekostigde aanbod is niet in de onderstaande overweging meegenomen omdat deze niet bij de commissie bekend is.

Tabel 3. Instroom eerstejaarsstudenten in verwant voltijd bekostigd onderwijsaanbod (de opleiding met een * wordt door alle instellingen ook in voltijd aangeboden)

Opleiding	Instelling	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
M Leren en Innoveren (44135)	Driestar educatief (15BK)	26	11	26	20	19
	Fontys Hogescholen (30GB)	75	57	73	58	77
	Hogeschool Rotterdam (22OJ)	29	23	20	26	39
	Inholland (27PZ)	51	56	48	47	20
	Marnix Academie (10IZ)	113	103	27	43	33
	Saxion Hogeschool (23AH)	40	25	10	15	19
	Aeres Hogeschool (30TX)	33	28	24	33	37
	M Learning & Innovation (44136)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU)	63	43	34	24
	NHL Stenden Hogeschool (31FR)	26	19	21	25	16
M Master Educational Leadership (49295)	NHL Stenden Hogeschool (31FR)				10	19
M Special Educational Needs:						
Leraar Speciaal Onderwijs (44103)*	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU)	446	251	173	147	133
	Fontys Hogescholen (30GB)	413	379	289	262	353
	Hogeschool Utrecht (25DW)	679	557	358	428	191
M Passend Meesterschap (49288)	De Kempel (08OK)				10	8
	Marnix Academie (10IZ)				17	19
Totaal Verwant		456	365	283	301	307
Totaal Aanverwant		1533	1181	820	864	704
Totaal		1994	1552	1103	1165	1011

Bron: DUO, bewerking ABF

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenoemde opleiding op grond van het behoefteonderzoek van Odion Onderzoek en de ondertekende adhesieverklaringen. De aanvrager verwacht dat er in het eerste jaar 16 studenten en de volgende jaren 20 tot 30 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

De commissie heeft bij criterium a geconstateerd dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat de voorgenomen opleiding Vitaliteit en Professionaliteit aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Derhalve heeft aanvrager evenmin aangetoond dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Utrecht heeft mogelijk enig negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod omdat de verwante opleiding Leren en Innoveren (Marnix Academie) en de aanverwante opleidingen Special Educational Needs: Leraar Speciaal Onderwijs (Hogeschool Utrecht) en Passend Meesterschap (Marnix Academie) in dezelfde regio zijn gehuisvest. De commissie adviseert de aanvrager daarom om de instroom af te stemmen.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo master Vitaliteit en Professionaliteit te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt.

Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo master Vitaliteit en Professionaliteit in het Croho onderdeel Onderwijs wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeuzers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeuzers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.